

29. juni 2018

Aftale mellem Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti

Aftale om en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet – Alle handlinger har konsekvenser

Ungdomskriminaliteten har i en årrække været faldende. Det er positivt. Samtidig er der en hård kerne af en ungdomsårgang, som står for en uforholdsmæssig og alt for stor en andel af den samlede ungdomskriminalitet.

Den kriminelle lavalder er 15 år, og børn skal ikke i fængsel.

Når børn og unge begår kriminalitet tidligt i livet, kan det være starten på en kriminel løbebane, som kan ende med omfattende og alvorlig kriminalitet. Der skal derfor sættes mere konsekvent og tidligere ind over for ungdomskriminalitet. Der skal være en mærkbar reaktion, når børn og unge begår kriminalitet, så de forstår, at alle handlinger har konsekvenser.

I den nuværende indsats mod ungdomskriminalitet mangler der fælles retning og konsekvens. Hverken det sociale system eller retssystemet evner at gribe tidligt nok ind og hjælpe børnene eller de unge, inden de havner på samfundets skyggeside. Børn og unge oplever ikke i tilstrækkelig grad at blive stillet til ansvar for deres kriminelle handlinger.

Behovet for en markant indsats mod ungdomskriminalitet understreges af de seneste års situation i bandemiljøet, hvor kriminelle bander går målrettet efter at rekruttere sårbare og letpåvirkelige børn og unge.

Der er derfor behov for en ny og helhedsorienteret indsats, der har et klart mål: Børn og unge skal bringes ud af kriminalitet og tilbage i fællesskabet. Dette er af afgørende betydning for det enkelte barn og den enkelte unges muligheder i livet. Det er samtidig afgørende for, at Danmark også på langt sigt vil være et trygt og sikkert land.

Reformen vil forpligte børn og unge, deres forældre og kommunerne. Myndighedernes pligt til opfølgning styrkes markant, så børn og unge følges tæt og længe. Der fastsættes korte frister for sagsbehandlingen, og der afsættes midler til, at de overholdes. Der må ikke være den mindste tvivl om myndighedernes roller og forpligtelser til at følge hver enkelt sag til dørs.

Endelig sættes der fokus på ensretning af indsatsen på de sikrede, delvist lukkede og åbne døgninstitutioner, hvor kriminelle og kriminalitetstruede unge kan anbringes.

Reformen har fem fokusområder

1. Fødekæden til den hårde kerne skal stoppes
2. Børn og unge i risikozonen og deres forældre skal opleve en tidlig konsekvens af kriminel adfærd
3. Ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge
4. En effektiv forebyggende indsats for alle børn og unge
5. Effektiv implementering og opfølgning

Fokusområde 1: Fødekæden til den hårde kerne skal stoppes

Der er børn, som fra 10-års alderen har så negativ og kriminel adfærd, at de begår personfarlig eller anden alvorlig kriminalitet, dvs. f.eks. voldelige overfald, voldtægt mv. Unge, der ender i den hårde kerne, er netop kendetegnet ved, at de ofte har deres kriminelle debut tidligere end andre kriminelle unge.

Kommunerne har en afgørende rolle og et klart ansvar i forhold til at bringe børn og unge ud af kriminalitet, og det skal de fortsat have. Kommunerne har således pligt til at gribe ind, uanset alder. Sådan er det i dag, og sådan skal det også være fremadrettet. Med reformen ændres ikke på kriterierne for at anbringe unge på hhv. åbne, delvist lukkede eller sikrede døgninstitutioner.

Kommunerne kan imidlertid i dag mangle fokus på børn og unges kriminalitet, hvor de sociale problemstillinger kan komme til at fylde mere end den kriminalitet, som barnet eller den unge har begået. Det betyder, at barnet eller den unge ikke ansvarliggøres i tilstrækkelig grad for sin kriminelle adfærd.

Der ses heller ikke at være en ensartet og stringent praksis i forhold til håndteringen af politiets underretninger til kommunerne om mistanke om kriminalitet.

Det er uacceptabelt for børnene og de unge og for samfundet, at denne gruppe af børn og unge ikke med en fast hånd vises vejen væk fra deres kriminelle løbebane, men i stedet får lov at fortsætte deres kriminelle adfærd med et kriminelt voksenliv til følge.

Der er ikke behov for en helt ny værktøjskasse med sociale foranstaltninger for børn og unge, men indsatsen skal løftes og fokuseres. Det skal ske gennem skræddersyede og længerevarende indsatser på grundlag af den eksisterende sociale værktøjskasse, hvor barnets eller den unges udvikling følges tæt, og der skal være en hurtig reaktion, hvis barnet eller den unge igen kommer på afveje. Det skal sikres, at kommunerne iværksætter de nødvendige indsatser, så de unge kommer ud af kriminalitet.

Aftalepartierne vil derfor grundlæggende ændre måden, hvorpå kriminelle børn og unge mellem 10 og 17 år håndteres, og sikre at de gode redskaber, som vi allerede har, bruges målrettet og

konsekvent. Det skal sikres, at der er en helhedsorienteret indsats med mærkbar og hurtig konsekvens, og at børn og unge bliver stillet til ansvar, når de begår kriminalitet, samtidigt med at de understøttes i en kriminalitetsfri tilværelse fremover.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer:

1. Der oprettes et Ungdomskriminalitetsnævn

Ungdomskriminalitetsnævnet skal træffe afgørelse i sager om børn og unge mellem 10 og 17 år, som er mistænkt for at have eller har begået alvorlig kriminalitet, som f.eks. indbrudstyveri, ulovlig besiddelse af våben eller salg af euforiserende stoffer, og som samtidig har nogle risikofaktorer, der gør dem særligt udsatte for at ende i den hårde kerne af unge kriminelle, f.eks. kriminalitet i en tidlig alder, opvækst i et kriminelt miljø eller misbrugsproblemer. Nævnet skal endvidere træffe afgørelse i sager om børn og unge mellem 10 og 17 år, som er mistænkt for at have eller har begået personfarlig kriminalitet som vold og seksualforbrydelser.

Der er tale om anslået 40 børn om året i alderen 10-11 år og anslået 700 unge om året i alderen 12-17 år.

Ansvar for at behandle sådanne sager løftes herved fra kommunerne og over i Ungdomskriminalitetsnævnet. Kommunerne vil herefter være ansvarlige for at fuldbyrde Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser.

Ungdomskriminalitetsnævnet sammensættes af en dommer (formand) og to faste repræsentanter fra henholdsvis politiet og kommunen. Nævnet vil i sager vedrørende børn i alderen 10-11 år blive ledt af en dommer, der har gennemgået en særlig efteruddannelse målrettet håndtering af sager vedrørende denne yngre del af målgruppen. Nævnet vil endvidere i sager vedrørende børn og unge i alderen 10-14 år blive bistået af en børnesagkyndig. Politiet skal stille sekretariatsbistand til rådighed for nævnet.

Ungdomskriminalitetsnævnet vil for at kunne skræddersy en helhedsorienteret og målrettet kriminalitetsforebyggende indsats kunne inddrage fagfolk og ressourcepersoner, som f.eks. skolelærere eller fodboldtrænere, til at tackle de mange – og ofte komplekse – problemstillinger, der er forbundet med barnet eller den unges kriminelle adfærd, og være med til at sikre, at barnet eller den unge løftes ud af kriminalitet.

Barnet eller den unge og dennes forældre har mødepligt for Ungdomskriminalitetsnævnet og kan afhentes ved udeblivelse. Hvis den unge og forældrene ikke møder op til nævns-mødet, vil det manglende fremmøde indgå i nævnets vurdering af sagen.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan fastsætte en straksreaktion, som er af opdragende karakter og en tydelig markering af, at barnet eller den unge har krydset grænsen for acceptabel adfærd. Straksreaktionen skal så vidt muligt også være af genoprettende karakter. En straksreaktion kan f.eks. være, at den unge skal rydde op efter hærværk, vaske brand-

biler eller gøre rent i den lokale boligforening. Ungdomskriminalitetsnævnet vil ikke inden for rammerne af Danmarks internationale forpligtelser kunne pålægge børn under 13 år straksreaktioner, der består af forskellige former for samfundsnyttigt arbejde. Hvis den unge ikke gennemfører sin straksreaktion, vil sagen blive genindbragt for Ungdomskriminalitetsnævnet, som vil træffe en ny afgørelse, hvor den manglende gennemførelse af straksreaktionen vil indgå i vurderingen af sagen.

Ungdomskriminalitetsnævnet kan derudover fastsætte et op til 2 år langt forbedringsforløb. For de 10-14-årige kan forbedringsforløbet i helt særlige tilfælde være op til 4 år. Forbedringsforløbet skræddersys ud fra den konkrete sag. Formålet er at sikre, at barnet eller den unge kriminelle slår ind på en konstruktiv livsbane uden kriminalitet. Forbedringsforløbet kan eksempelvis indebære, at barnet eller den unge forpligtes til at deltage i behandling for hashmisbrug, eller at der stilles krav om, at den unge færdiggør folkeskolen. I alvorligere sager, hvor det vurderes, at barnets eller den unges problemer ikke kan afhjælpes i hjemmet, kan nævnet bl.a. anbringe barnet eller den unge uden for hjemmet i en periode, herunder på åbne, delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner. Der ændres ikke på de eksisterende kriterier, som kendes fra lov om social service, for iværksættelse af en anbringelse uden for hjemmet, men nævnet får kompetence til at træffe afgørelse herom.

Forbedringsforløbet skal sikre, at der igangsættes en længerevarende indsats over for barnet eller den unge. Barnet eller den unge vil endvidere under hele sit forbedringsforløb være tilknyttet en ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgen, jf. initiativ 3 nedenfor.

Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser er bindende for både barnet eller den unge og for kommunen. Kommunen har således ansvaret for at fuldbyrde afgørelserne ved at igangsætte de foranstaltninger, som nævnets afgørelser pålægger barnet eller den unge. Barnets eller den unges kommunale sagsbehandler vil endvidere ligesom i dag – som led i det personrettede tilsyn – være forpligtet til løbende at følge barnets eller den unges udvikling. Det personrettede tilsyn indebærer, at kommunen skal følge op på, om den hjælp, der er iværksat, fortsat opfylder behovet hos barnet eller den unge, og at barnet eller den unge trives og udvikler sig positivt.

Ungekriminalforsorgen vil gennem sit tilsyn dels sikre, at barnet eller den unge gennemfører sit forbedringsforløb, dels sikre at kommunen iværksætter de foranstaltninger, som forbedringsforløbet indebærer.

På denne måde sikres det, at ingen tabes på gulvet.

2. Der fastsættes skarpe frister for Ungdomskriminalitetsnævnets og retssystemets behandling af sagerne

For så vidt angår de 10-14-årige skal politiet senest 10 dage efter politiets mistanke om, at et barn eller en ung under 15 år har begået kriminalitet, beslutte, om sagen skal henvises til nævnet. Sagen skal herefter behandles i nævnet senest 4 uger senere.

For så vidt angår de 15-17-årige vil deres straffesager blive underlagt en særligt hurtig sagsbehandling (fast-track procedure). Hvis domstolene herefter henviser sagen til Ungdomskriminalitetsnævnet, skal nævnet som udgangspunkt behandle sagen senest 14 dage efter den endelige dom i straffesagen.

Fast-track proceduren for de 15-17-årige indrettes således, at det for politiet og anklagemyndigheden er målsætningen, at det samlede tidsforbrug, fra sigtelsen (identifikation af gerningsmand) til sagen sendes i retten, ikke bør overstige 30 dage dog 60 dage i voldtægtssager (4 mdr. ved mentalundersøgelse af sigtede). For domstolene er målsætningen for sagsbehandlingstiden fastsat til 37 dage. Heraf udgør berømmelsestiden, dvs. tiden fra sagen modtages i retten, til hovedforhandlingen kan indledes, 30 dage, mens der er afsat 7 dage til hovedforhandling og domsafsigelse.

3. Der oprettes en ungekriminalforsorg

Den nye ungekriminalforsorg vil sammen med kommunen sørge for, at barnet eller den unge gennemfører den pålagte straksreaktion og sit forbedringsforløb som bestemt af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Barnet eller den unge vil således få tilknyttet en ungetilsynsførende under hele sit forbedringsforløb.

De ungetilsynsførende, der skal føre tilsyn med børn i alderen 10-11 år, vil have gennemgået en særlig efteruddannelse målrettet tilsyn med denne yngre del af målgruppen.

Hvis barnet eller den unge ikke efterlever Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelse, vil det altid medføre en reaktion fra ungekriminalforsorgen. Ungekriminalforsorgen vil i første omgang indskærpe vilkårene i nævnets afgørelse og vil dernæst kunne beslutte, at barnet eller den unge skal afhentes af politiet og bringes til det sted, hvor f.eks. straksreaktionen skal udføres.

Ungekriminalforsorgen vil i sidste ende kunne genindbringe en sag for Ungdomskriminalitetsnævnet, med henblik på at der fastsættes nye og skærpede reaktioner med fokus på at få barnet eller den unge til at ændre holdning og adfærd.

Nævnet vil i den forbindelse kunne beslutte at forlænge et forbedringsforløb, så barnet eller den unge ikke qua sin manglende overholdelse kan unddrage sig sit forbedringsforløb.

Ungekriminalforsorgen skal som led i tilsynet endvidere påse, at kommunerne iværksætter de foranstaltninger, som nævnet har besluttet.

Der oprettes lokale ungekriminalforsorgsenheder i de afdelinger af Kriminalforsorgen i Frihed (KiF), som findes i hele landet. De lokale ungekriminalforsorgsenheder skal varetage tilsynsopgaven med børnene og de unge. Med henblik på at sikre, at der sker en effektiv og ensartet opfølgning på Ungdomskriminalitetsnævnets afgørelser, etableres der en central enhed i Direktoratet for Kriminalforsorgen, der skal stå for den overordnede tilrettelæggelse af arbejdet i de lokale ungekriminalforsorgsenheder.

Fokusområde 2: Børn og unge i risikozonen og deres forældre skal opleve en tidlig konsekvens af kriminel adfærd

Børn og unge i risikozonen er mellem 10 og 17 år og mistænkt for at have begået kriminalitet, der er mindre alvorlig end den kriminalitet, børn eller unge, som er i fødekæden til eller allerede er en del af den hårde kerne, er mistænkt eller sigtet for. Det kan f.eks. være butikstyveri.

Denne gruppe af unge vil ikke få deres sag behandlet i Ungdomskriminalitetsnævnet. De 15-17-årige vil dog ligesom i dag få deres sag behandlet i det strafferetlige system.

Mindre forseelser kan imidlertid være en glidebane til gentagen eller grov kriminalitet. Det skal derfor sikres, at denne gruppe af børn og unge oplever en klar reaktion på deres kriminelle adfærd, så de ikke intensiverer deres kriminelle løbebane. Dette er desværre ikke altid tilfældet i dag.

Aftalepartierne mener, der er brug for at sætte tidligere og mere kontant ind. Der skal være en reaktion fra samfundet med det samme, et barn eller en ung udviser tegn på at være på vej til at vende fællesskabet ryggen.

Aftalepartierne er på den baggrund enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer:

4. Målgruppen og anvendelsesområdet for børne- og ungepålæg udvides

Målgruppen for det eksisterende ungepålæg udvides til også at omfatte børn på 10 og 11 år, og ungepålægget skifter samtidig navn til et børne- og ungepålæg.

Børne- og ungepålægget udvides endvidere til at omfatte alle sager, hvor unge mellem 10 og 17 år mistænkes eller sigtes for at have overtrådt straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenlovgivningen, og kommunerne forpligtes i sådanne sager til hurtigt at vurdere, om der er grundlag for at tildele et børne- og ungepålæg.

5. Anvendelsen og håndhævelsen af børne- og ungepålæg styrkes og effektiviseres

Det gældende krav om en forudgående børnefaglig undersøgelse fjernes, så børne- og ungepålægget kan anvendes hurtigere og mere effektivt. En børnefaglig undersøgelse kan tage kommunen op til fire måneder at udarbejde, hvorfor der er tale om en væsentlig effektivisering. Et børne- og ungepålæg om f.eks. at passe sin skolegang eller at skulle være hjemme på bestemte tidspunkter vil herefter kunne tildeles straks.

For at sikre en effektiv håndhævelse skal kommunen, når det er relevant, straks underrette politiet, hvis barnet eller den unge ikke overholder sit børne- og ungepålæg, med henblik på at politiet yder kommunen bistand til håndhævelsen.

Kommunerne skal endvidere i højere grad end i dag kunne pålægge unge ned til 13 år at udføre samfundsnyttigt arbejde, herunder gøre rent i lokale boligforeninger, vaske brandbiler eller vedligeholde parker og andre offentlige områder, som en del af børne- og ungepålægget.

Ved at udvide og styrke anvendelsen og håndhævelsen af børne- og ungepålægget sikres det, at børn og unge, som begår kriminalitet tidligt i livet, ikke ender i en kriminel løbebane, fordi der sættes tidligt og effektivt ind, så de med det samme mærker, at kriminalitet har konsekvenser.

6. **Anvendelsen af forældreplæg styrkes og effektiviseres**

Kravet om en forudgående børnefaglig undersøgelse forud for tildeling af forældreplæg fjernes, så pålægget kan anvendes væsentligt hurtigere og mere effektivt.

Kommunerne skal endvidere i sager, hvor børn og unge mellem 10 og 17 år mistænkes eller sigtes for at have overtrådt straffeloven, lov om euforiserende stoffer eller våbenlovgivningen, hurtigt vurdere, om der er grundlag for at give forældrene et forældreplæg.

Manglende efterlevelse af et forældreplæg vil medføre et træk i forældrenes børne- og ungeydelse eller boligstøtte, medmindre der foreligger særlige omstændigheder.

Initiativet vil sikre, at forældre, der ikke lever op til deres forældreansvar, hurtigere vil opleve en konsekvens heraf. Det skal bidrage til, at forældre til kriminelle børn og unge i endnu højere grad end i dag forpligtes til at tage ansvar og støtte barnet eller den unge i at komme ud af en kriminel løbebane.

Fokusområde 3: Ensrettet indsats for anbragte kriminalitetstruede unge

Der er i dag væsentlige forskelle i den pædagogiske praksis på tværs af åbne, delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner, herunder måden hvorpå der arbejdes med kriminelle eller kriminalitetstruede unge.

Aftalepartierne finder, at dette er u hensigtsmæssigt. Manglende fælles regler og rammer vanskeliggør bl.a. kommunernes mulighed for at finde det rigtige anbringelsessted til en bestemt ung. Aftalepartierne vil derfor sikre, at indsatsen skærpes og ensertes på tværs af de forskellige institutioner og samtidig skabe et fælles vurderingsgrundlag, som socialtilsynene kan følge op på i det løbende tilsyn med institutionerne.

For de anbragte unge skal der være fokus på ensartede rammer og regler på tværs af de forskellige institutioner, så det sikres, at den unge mødes med en forudsigelig og tryk hverdag, der understøtter, at den unge kommer tilbage på ret kurs.

Herudover skal sikkerheden i dagligdagen styrkes og det samme skal indsatsen mod indsmugling af våben og euforiserende stoffer. Aftalepartierne er enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer på de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner:

7. Der fastsættes klare krav til en virksom indsats

Formålet med indsatsen på sikrede institutioner og delvist lukkede institutioner tydeliggøres gennem klare lovkrav til kvaliteten af den pædagogiske indsats. Der stilles bl.a. krav om, at der arbejdes målrettet på at forebygge ny kriminalitet, at de unge skal forberedes til at komme i uddannelse eller beskæftigelse, og at de unge skal forberedes til at fungere i en dagligdag efter anbringelsens afslutning.

Det fremhæves, at en målrettet og intensiv indsats i forhold til misbrugsproblematikker er afgørende for at forebygge ny kriminalitet, at mødepligt til undervisning og andre aktiviteter kan bidrage til at gøre den unge parat til at gennemføre en uddannelse eller komme i job, og at faste huslige pligter – ud over oprydning og rengøring på eget værelse – er med til at gøre den unge parat til dagligdagen efter anbringelsen.

Disse elementer vil bidrage positivt i forhold til at regulere adfærd, der er kriminalitetsfremmende, og udvikle den unges sociale kompetencer, hvilket er essentielt i forhold til både det løbende arbejde med den unge og i den unges fremadrettede situation efter endt anbringelse.

8. Der lovfæstes krav om husordener

Der lovfæstes en pligt til at fastsætte husordener, der fastlægger rammerne for acceptabel adfærd på institutionerne. Husordenerne ensrettes, så henholdsvis sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner i høj grad har de samme rammer. Den lovfæstede pligt til at udarbejde husordener suppleres med en bekendtgørelse, der opstiller en række obligatoriske krav til alle husordener.

I bekendtgørelsen fastsættes bl.a. regler om retningsgivende tidspunkter for vækning og sengetid i hverdagene og i weekenden, mødepligt til undervisning og andre aktiviteter, god adfærd på fællesarealerne, ro på værelserne i aften- og nattetimerne, forbud mod indtagelse og besiddelse af alkohol og euforiserende stoffer, rygeforbud (alene med undtagelse af nærmere bestemte udendørs arealer), besiddelse og brug af mobiltelefoner, herunder at de unge som udgangspunkt skal aflevere deres mobiltelefoner i forbindelse med aktiviteter, der kræver deres fulde opmærksomhed, f.eks. undervisning, psykologsamtaler, andre former for behandling mv. og regler om besøg.

Der skal være klare og mærkbare konsekvenser forbundet med ikke at overholde husordenen. De mulige reaktioner vil variere i intensitet og kan spænde fra bl.a. advarsler, forbud mod at deltage i bestemte aktiviteter i en periode til fratagelse af mobiltelefon om natten i en periode.

Der indføres endvidere hjemmel til, at der kan ske træk i en ungs lomme penge ved grove eller gentagne overtrædelse af husordenen.

Husordenerne skal godkendes af socialtilsynene, som har det overordnede tilsyn med, at husordenerne overholder de obligatoriske krav, og at der er den nødvendige ensartethed institutionerne imellem.

Husordenerne vil ud over ensretningen af rammerne bidrage til at sikre ro og orden og styrke indsatsen mod euforiserende stoffer, trusler og vold mv.

Herudover vil aftalepartierne sørge for, at de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner til enhver tid har de rette redskaber til at bringe den unge tilbage på rette spor og sikre, at den unges anbringelse sker under sikre og trygge forhold, herunder at den unge ikke udsættes for vold eller trusler under anbringelsen eller udsætter sig selv eller andre for fare.

Aftalepartierne er enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer:

9. Styrkelse af sikkerheden på sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner

På de sikrede døgninstitutioner indføres adgang til at anvende døralarmer til de unges værelser hele døgnet og obligatorisk videoovervågning af indendørs fællesarealer døgnet rundt.

For at styrke indsatsen mod indsmugling af våben og euforiserende stoffer indføres en udvidet adgang til kropsvisitation, herunder afklædning og gennemsøgning af tøj, samt undersøgelse af kroppens overflader. Kropsvisitation skal kunne ske, når en ung anbringes på sikrede døgninstitutioner og afdelinger samt særligt sikrede afdelinger, før og efter besøg og før og efter fravær fra institutionen /afdelingen, hvis det er nødvendigt af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Den udvidede adgang til kropsvisitation skal også kunne anvendes, hvis de unge har opholdt sig sammen med unge fra delvist lukkede eller åbne afdelinger på samme institution. Det vil i højere grad gøre det muligt at opdage eventuelle forsøg på indsmugling af euforiserende stoffer, våben, mobiltelefoner eller lignende.

Endelig indføres der mulighed for at begrænse ekstern kommunikation i form af mobiltelefoni og internet. Fremover skal adgangen til eget kommunikationsudstyr begrænses, således at det f.eks. kun er tilladt på bestemte tidspunkter i dertil indrettede fællesrum. Såfremt særlige forhold taler for det, f.eks. at der er tale om en ung, der har behov for hyppig kontakt med forældre mv., kan dette udgangspunkt fraviges.

Proceduren i forbindelse med registrering og indberetning af kropsvisitationer i forbindelse med udgang eller besøg vil endvidere blive optimeret gennem et nyt indberetningsskema.

På de delvist lukkede døgninstitutioner indføres adgang til at anvende døralarmer til de unges værelser og obligatorisk videoovervågning af fællesarealer døgnet rundt.

10. Minimumskrav for anvendelsen af døralarmer på sikrede og delvist lukkede institutioner

Det skal ikke overlades til den enkelte døgninstitution, om muligheden for at anvende døralarmer udnyttes.

Der sikres ensartet praksis. Konkret udmøntes dette gennem fællesstandarder for brugen af døralarmer. Fællesstandarderne vil blive udarbejdet i et samarbejde mellem institutionerne, ungekriminalforsorgen og Socialstyrelsen. De fastsættes på bekendtgørelsesniveau og vil inden udstedelsen blive forelagt aftalepartierne.

Overholdelsen af fællesstandarderne indgår i det løbende tilsyn med institutionerne.

11. Ny adgang til fysisk magtanvendelse på sikrede og delvist lukkede institutioner

Magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten er generelt en undtagelse og må aldrig erstatte omsorg, personlig støtte, socialpædagogisk rådgivning og behandling. Almindelige pædagogiske virkemidler og samarbejde med unge skal altid gå forud for anvendelse af fysisk magt, og den ønskede handling eller målet med handlingen skal derfor så vidt muligt opnås ad frivillighedens vej.

Nogle af de vigtigste principper for brugen af magtanvendelse er:

- Mindsteindgrebsprincippet, som betyder, at den mindst indgribende løsning altid skal have førsteprioritet.
- Proportionalitetsprincippet, som betyder, at der skal være proportionalitet mellem indgreb og formål.
- Legalitetsprincippet, som betyder, at der skal være klar lovhjemmel til ethvert indgreb.
- Individualitetsprincippet, som betyder, at indgreb i den personlige frihed skal tilpasses den enkeltes situation og behov.

Husordenen har til formål at opstille faste og klare rammer, der skal medvirke til at skabe en forudsigelig hverdag for de anbragte unge til gavn for deres trivsel og udvikling samt medvirke til at forebygge konflikter. Husordenen er endvidere et redskab til at lære anbragte unge at begå sig i fællesskab med andre, og den skal samtidig understøtte, at personalet kan varetage deres opgaver bedst muligt.

For at sikre at husordenen kan opfylde sit formål, skal personalet fremover kunne anvende fysisk magtanvendelse, hvis det er nødvendigt for at bringe overtrædelser af husordenen på døgninstitutionen til ophør. Det vil eksempelvis kunne være relevant, hvis en ung gentagne gange ikke overholder reglerne om ro på værelserne i nattetimerne og om sengetider. Personalet skal i sådanne situationer kunne føre den unge ind på sit værelse.

Der ændres ikke på de generelle principper for magtanvendelse. Al magtanvendelse skal således være nødvendig og stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået, herunder være afpasset den unges alder, modenhed og funktionsniveau. En bestemt adfærd vil således ikke automatisk medføre en bestemt reaktion. Der vil altid skulle foretages en konkret og individuel vurdering.

Reglerne om øget adgang til brug af fysisk magtanvendelse vil gælde alle anbragte unge på sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner, uanset om de er anbragt på baggrund af en afgørelse fra Ungdomskriminalitetsnævnet eller på andet grundlag. Aftalepartierne er derfor enige om at følge udviklingen i forhold til brugen af magtanvendelse på de sikrede og delvist lukkede institutioner.

12. Pligt til at anmelde vold og trusler mv.

Der indføres på delvist lukkede og sikrede døgninstitutioner pligt til at anmelde vold og trusler mv.

13. De gældende regler om anvendelsen af fysisk magt skal tydeliggøres

Den eksisterende adgang til brug af fysisk magt skal tydeliggøres, så det sikres, at tvivl om det retlige grundlag ikke står i vejen for, at personalet f.eks. kan gribe hurtigt ind og forhindre sammenstød mellem de unge eller fastholde en ung, der er til fare for sig selv eller andre.

14. Undersøgelse af behovet for yderligere ydre sikkerhed og efteruddannelse til personalet på sikrede og delvist lukkede institutioner

Det skal undersøges, om der er behov for styrke den eksisterende ydre sikring af og sikkerhed på nogle af de sikrede eller delvist lukkede døgninstitutioner, herunder uden-dørs videoovervågning, så det sikres, at de unge ikke forlader institutionen uden tilladelse (rømning) og mulighederne for, at der kan smugles f.eks. euforiserende stoffer eller våben ind på døgninstitutionen, minimeres.

Endvidere skal det undersøges, om der er behov for yderligere opkvalificerende efteruddannelse til personalet på de sikrede og delvist lukkede institutioner i bl.a. konflikt-håndtering, magtanvendelse og regelgrundlaget herfor.

Regeringen vil igangsætte en afdækning af disse behov. Resultaterne vil blive præsenteret for aftalepartierne med henblik på yderligere drøftelser. Undersøgelserne forventes færdiggjort medio 2019.

Kriminelle og kriminalitetstruede unge vil under længerevarende anbringelser som oftest tilbringe størstedelen heraf på en åben institution. Der er derfor behov for, at der under hele anbringelsen kan bevares en rød tråd i indsatsen over for den unge i forhold til rammer, strukturer og den pædagogiske indsats på tværs af institutionstyper.

Sammensætningen af unge på de åbne institutioner er imidlertid mere forskelligartet end på de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner, idet der i langt højere grad er anbragt unge af andre sociale årsager, så som omsorgssvigt eller overgreb.

Aftalepartierne er på denne baggrund enige om, at der skal iværksættes følgende initiativ:

15. Kortlægning af indsatsen på de åbne døgninstitutioner og opholdssteder

Der igangsættes en kortlægning af indsatsen over for unge, der har begået kriminalitet og er anbragt på åbne døgninstitutioner. Kortlægningen skal bl.a. afdække, hvilke rammer, strukturer og pædagogiske tilgange der anvendes til denne målgruppe. Der vil endvidere blive set på praksis for anmeldelse af vold og trusler mv.

Kortlægningen vil tage udgangspunkt i praksis på et antal åbne døgninstitutioner og opholdssteder. Aftalepartierne vil få forelagt et oplæg til kortlægningens rammer og nærmere indhold forud for igangsættelsen.

Sideløbende med kortlægningen foretages en vurdering af, om det vil være hensigtsmæssigt at skabe mulighed for, at åbne institutioner efter ansøgning til Socialtilsynet – og efter en konkret vurdering – kan få adgang til at anvende f.eks. døralarmer eller andet sikkerhedsudstyr. Formålet skal være at passe på den enkelte unge.

Arbejdet forventes færdiggjort i 2019 og vil blive forelagt aftalepartierne med henblik på drøftelse.

Fokusområde 4: En effektiv forebyggende indsats for alle børn og unge

SSP-samarbejdet udgør fundamentet for det kriminalpræventive arbejde, og samarbejdet fungerer generelt godt. De involverede aktører peger dog på behovet for at skabe en tydeligere og mere ensartet retning for arbejdet med at holde børn og unge ude af kriminalitet. Det er bl.a. blevet fremhævet som et problem for samarbejdet, at der stort set ingen fælles regulering er på området.

Hvis alle aktører organiserer sig forskelligt og arbejder ud fra forskellige referencerammer, modvirker det vidensdeling og muligheden for at udveksle erfaringer mellem de lokale aktører på nationalt plan.

Børn og unges muligheder for støtte og hjælp til et liv uden kriminalitet skal være de samme, uanset om man bor i Esbjerg, Helsingør eller Odense.

Aftalepartierne ser derfor et behov for, at der sættes fælles retning. Aftalepartierne vil samtidig give den nuværende indsats et løft.

Aftalepartierne er enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer:

16. En ny og fælles ramme for SSP-samarbejdet

Den nye fælles ramme skal sikre en klar og mere ensartet retning for SSP-arbejdet på nationalt plan og fungere som en fælles organisations- og arbejdsbeskrivelse for SSP-samarbejdet.

Den nye ramme skal indeholde målsætninger for de konkrete indsatser over for de målgrupper, som indsatserne er rettet imod. Udarbejdelsen af rammen vil ske under inddragelse af relevante aktører.

17. Alle SSP-konsulenter gennemfører en uddannelse i kriminalitetsforebyggelse

Uddannelsen skal have særligt fokus på forebyggelse af bandernes rekruttering af børn og unge til bandemiljøet. Uddannelsen skal opkvalificere SSP-konsulenterne og give dem og de lokale SSP-medarbejdere bedre redskaber til at opfange tendenser og signaler i forhold til børn og unge i lokalområdet, som kræver handling.

Uddannelsen vil endvidere danne grundlag for, at SSP-konsulenterne mødes og etablerer netværk på tværs af kommunegrænser, så den konkrete viden og indsats i én kommune kan tænkes sammen med andre kommuners erfaringer om, hvordan det kriminalitetsforebyggende arbejde får størst effekt.

Den nye uddannelse bliver til i et samarbejde mellem Nationalt Forebyggelsescenter (NFC) under Rigspolitiet og Socialstyrelsen.

18. Der oprettes særlige forebyggelsesenheder i politiet

Forebyggelsesenhederne skal være centrale elementer i den samlede forebyggende indsats mod ungdomskriminalitet og vil gennem det tværfaglige samarbejde med kommuner og andre aktører forebygge silotænkning og generere ny viden til brug for udvikling af det forebyggende arbejde.

Forebyggelsesenhederne vil endvidere fungere som sekretariat for Ungdomskriminalitetsnævnet, hvilket betyder, at der i alle politikredse er ressourcer, som er dedikeret til forebyggelse af ungdomskriminalitet. Oprettelsen af særlige enheder vil være med til at fastholde den lokale forankring i indsatsen og sikre, at medarbejdernes tid bliver brugt til forebyggelsesopgaver.

Initiativet skal ses i sammenhæng med regeringens 12 initiativer mod bandekriminalitet fra august 2017, hvor der blev afsat midler til at styrke politiet med ca. 25 nye medarbejdere til forebyggende arbejde i særligt udsatte områder. Medarbejderne skal forhindre rekruttering af unge mennesker til bandemiljøet og forebygge kriminalitet i områderne.

19. Muligheden for udveksling af personoplysninger tydeliggøres

Der udarbejdes en ny vejledning, hvor myndighedernes muligheder for udveksling af personoplysninger mellem f.eks. politiet og kommunerne i SSP-samarbejdet tydeliggøres, herunder muligheden for at udveksle oplysninger om, hvem der er tildelt forældre- eller børne- og ungepålæg som følge af kriminalitet.

Vejledningen skal sikre, at de konkrete sagsbehandlere har let tilgængelig og præcis viden om reglerne for udveksling af personoplysninger i forhold til de konkrete sager. Vejledningen vil således indgå i fagpersonernes daglige arbejde som en del af sagsbehandlingen.

Fokusområde 5: Effektiv implementering og opfølgning

Reformen skal sikre, at alle børn og unge oplever en hurtig og mærkbar reaktion, når de forbryder sig mod samfundets regler. Dette er helt essentielt for den fremtidige indsats.

Der er derfor med reformen fastsat en række frister, som myndighederne skal overholde. Der indføres endvidere pligt for kommunen til altid at overveje børne- og ungepålæg samt forældre-pålæg i visse sager.

Det er væsentligt at få fulgt op på, at de ansvarlige myndigheder får behandlet sagerne i overensstemmelse med fristerne.

Aftalepartierne er enige om, at der skal iværksættes følgende initiativer:

20. Justitsministeriet udarbejder en evalueringsplan for Ungdomskriminalitetsnævnet, ungekriminalforsorgen og fast-track proceduren i retssystemet

Justitsministeriet vil i forbindelse med implementeringen af reformen fastlægge en række parametre, som Justitsministeriet vil evaluere og løbende følge op på i samarbejde med de pågældende myndigheder.

Det drejer sig bl.a. om registrering af, om tidsfristerne for sagsbehandlingen overholdes, om mødepligten i nævnet overholdes, i hvilket omfang nævnets afgørelser efterleveres og antallet sager, der genindbringes for Ungdomskriminalitetsnævnet eller for domstolene.

21. Årlig drøftelse af udviklingen i ungdomskriminalitet i kredsradene

Hver politikreds har et kredsrad bestående af politidirektøren og borgmestrene i de kommuner, som politikredsen omfatter. Kredsradet drøfter bl.a. spørgsmål om det kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem politiet, kriminalforsorgen og hver kommune og om kriminalitetsudviklingen. Kredsradene holder møde mindst fire gange om året.

For at sikre at der også lokalt sættes det nødvendige fokus på bekæmpelse af ungdomskriminalitet, vil de lokale politidirektører som formænd for kredsradene sørge for, at

udviklingen i ungdomskriminalitet i politikredsen fremover fast bliver drøftet i kredsrådet mindst en gang årligt. Drøftelserne vil have fokus på udviklingen i de enkelte kommuner, herunder om antallet af sager, om indberetninger fra kommunen til politiet, tilsynet med kriminalitetstruede unge og indsatsen på tværs af myndighederne i øvrigt. Der vil i den forbindelse kunne indhentes oplysninger om Ungdomskriminalitetsnævnets virksomhed i den relevante politikreds og på landsplan, hvilket vil muliggøre en sammenligning af udviklingen på tværs af politikredse og kommuner.

Ud over at bidrage til at sætte fokus på bekæmpelse af ungdomskriminalitet vil de løbende drøftelser i kredsrådene understøtte en øget videns- og erfaringsudveksling mellem kommunerne, så det sikres, at de positive erfaringer og gode løsninger i kampen mod ungdomskriminalitet i én kommune udbredes til andre kommuner.

22. Tæt opfølgning af styrkelsen af børne- og ungepålægget og forældreoplægget

For at sikre at reglerne anvendes efter hensigten, vil Ankestyrelsen efter 3 år foretage en praksisundersøgelse af området.

23. Socialtilsynenes tilsyn skærpes og målrettes

Socialtilsynenes driftsorienterede tilsyn målrettes, så det understøtter og følger op på de skærpede lovkrav til institutionernes arbejde med kriminalitetstruede unge.

Socialtilsynene vil løbende føre tilsyn med, om de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner til stadighed lever op til lovkravene til en virksom indsats, anvendelsen af husordenen, brugen af døralarmer og videoovervågning af indendørs fællesarealer.

Socialtilsynene inddrager information fra ungekriminalforsorgen i forbindelse med afgørelser og kvalitetsvurderinger.

24. Der gennemføres en overordnet evaluering af resultaterne af indsatsen

Når reformen er fuldt implementeret og har virket i en passende periode, igangsættes der en evaluering, der mere overordnet evaluerer resultaterne af indsatsen over for de unge, der har været igennem det nye Ungdomskriminalitetsnævn, herunder i forhold til recidiv.

Evalueringen vil samtidig fokusere særskilt på resultaterne af indsatserne på de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner og give et godt grundlag for eventuelle fremadrettede ændringer af indholdet på både de forskellige institutioner, men også i forhold til det samlede forløb i det nye system.

Aftalepartierne har endelig noteret sig, at reformen af indsatsen mod ungdomskriminalitet kan have indflydelse på kapacitetsbehovet på de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner. Aftalepartierne vil derfor følge udviklingen.

Lovgivning

Aftalepartierne er enige om at stemme for de kommende lovforslag, der udmønter ungdomskriminalitetsreformen.

Det drejer sig om følgende to lovforslag, der fremsættes i efteråret 2018:

- **Forslag til lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.** Lovforslaget skal bl.a. oprette et landsdækkende Ungdomskriminalitetsnævn og en ny ungekriminalforsorg.
- **Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om voksenansvar mv.** Lovforslaget skal bl.a. gennemføre initiativerne om det nye børne- og ungepålæg og forældre-pålæg samt initiativerne, der skal sikre ensretningen af indsatsen på de sikrede og delvist lukkede døgninstitutioner. Lovforslaget skal herudover gennemføre en række konsekvensændringer i den sociale lovgivning som følge af oprettelsen af Ungdomskriminalitetsnævnet.

Der vil herudover blive udarbejdet en bekendtgørelse om krav til husordenerne på de sikrede og delvist lukkede institutioner samt en bekendtgørelse om fællesstandarder for brugen af døralarmer. Bekendtgørelserne vil blive udstedt af børne- og socialministeren efter forhandling med justitsministeren.

De øvrige initiativer i den politiske aftale, herunder navnlig initiativerne vedrørende den tidlige forebyggende indsats over for alle børn og unge, vil blive gennemført administrativt med henblik på ikrafttræden samtidigt med det to fremsatte lovforslag.

Økonomi

På finansloven for 2018 blev der afsat 70 mio. kr. i 2018, 120,4 mio. kr. i 2019, 123,2 mio. kr. i 2020 og 122,2 mio. kr. i 2021 og frem til regeringens oplæg til en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet.

Herudover afsættes der på regeringens forslag til finanslov for 2019 yderligere 41,9 mio. kr. i 2019 og 36,1 mio. kr. årligt i 2020 og frem til at finansiere aftalen, mens de resterende udgifter til reformen på i størrelsesorden 20 mio. kr. årligt fuldt indfaset afholdes inden for Justitsministeriets samlede økonomiske ramme.